

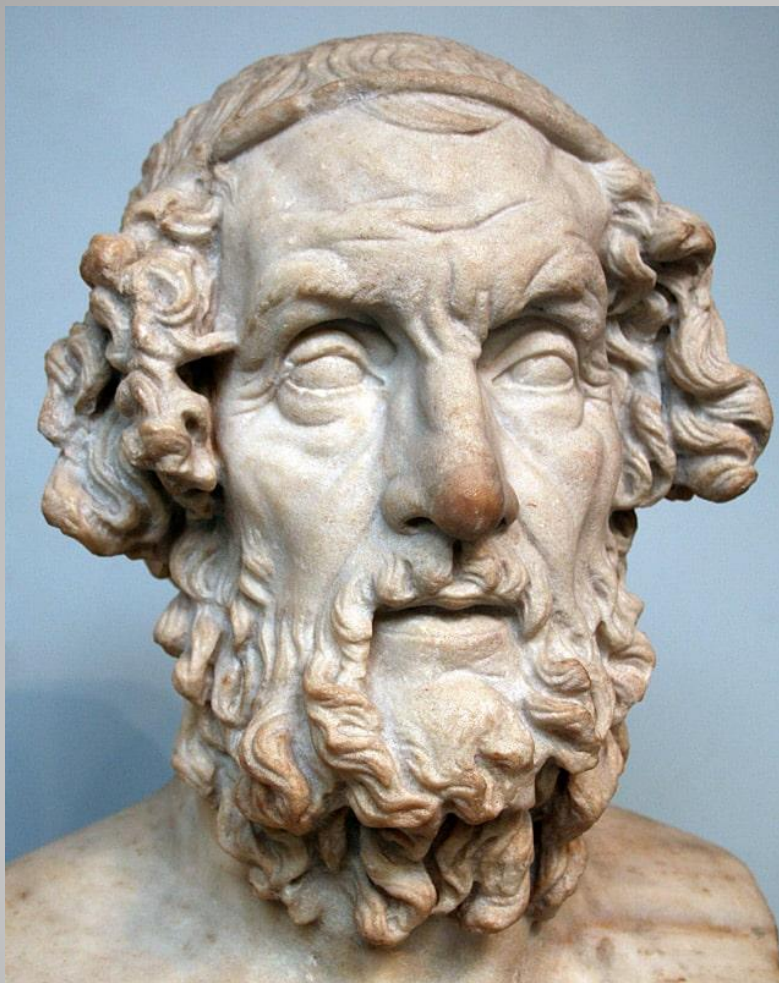
Πολιτιστικό Πρόγραμμα Σχολικών Δραστηριοτήτων
του **4ου Γυμνασίου Κομοτηνής**

Σχολικό έτος 2023-2024

Ο Όμηρος στον Πόντο!

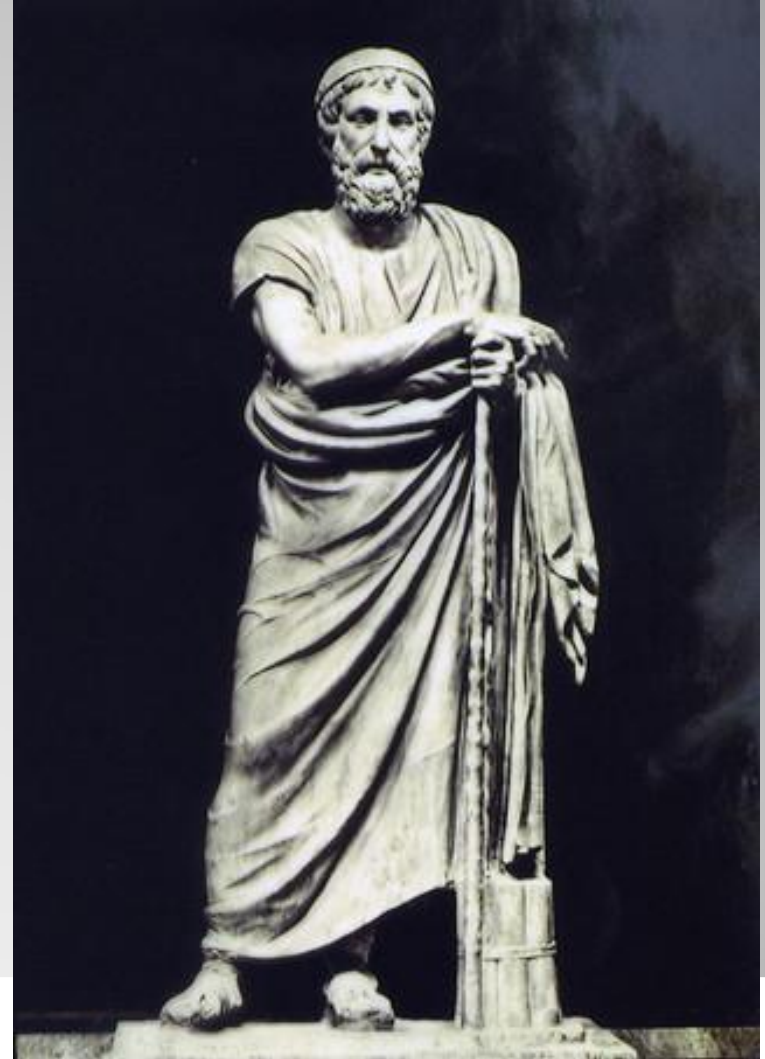
Το πλαίσιο του προγράμματος

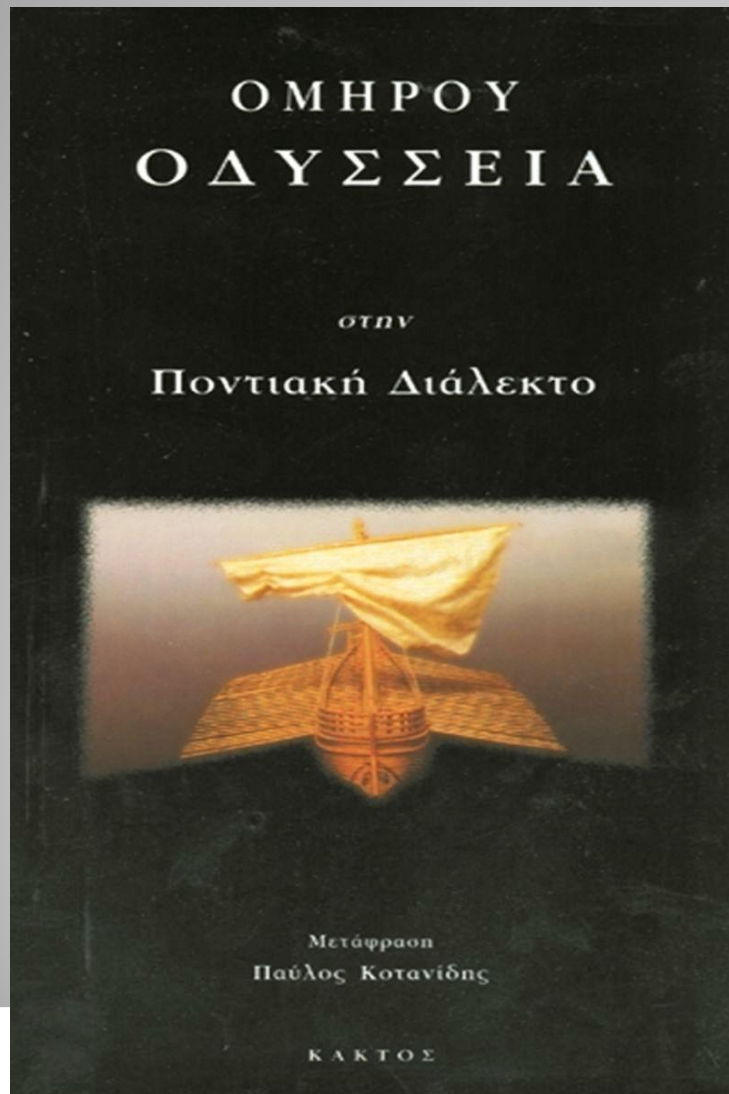
- Η «Ομηρομάθεια» μέσα από την απόδοση των ομηρικών επών στην ποντιακή διάλεκτο.
- Γνωριμία με τον «ομηρικό» και τον ποντιακό πολιτισμό. Συσχετισμός εκφάνσεων των δύο πολιτισμικών παραδόσεων.
- Δημιουργική ανάγνωση κι έκφραση στην ποντιακή διάλεκτο.
- Δραματοποιήσεις και πρωτότυπες κειμενικές δημιουργίες σε απόπειρα σύγκλισης της παράδοσης με τη σύγχρονη εποχή.

Παιδαγωγικοί στόχοι

- ❖ Βιωματική επαφή των μαθητών με τις απαρχές της παγκόσμιας ποιητικής δημιουργίας.
- ❖ Βιωματική κατανόηση της επίδρασης των ομηρικών επών στη διαχρονία.
- ❖ Συνειδητοποίηση της παιδευτικής σημασίας των ομηρικών επών για την κοινωνική και πολιτιστική καλλιέργεια των αυριανών πολιτών.
- ❖ Καλλιτεχνική κινητοποίηση και δημιουργία από τους μαθητές.

Η Οδύσσεια στην ποντιακή διάλεκτο

Για την επίτευξη των στόχων μας, καταφύγαμε στη μετάφραση της *Οδύσσειας* από τον Παύλο Κοτανίδη στην ποντιακή διάλεκτο.

Συγκεκριμένα, επικεντρωθήκαμε σε αποσπάσματα που αφορούσαν δύο κεντρικές θεματικές του ομηρικού έπους:

- τον νόστο
- τη φιλοξενία

Εξοικείωση με την ποντιακή διάλεκτο

Συζητήσαμε για λέξεις της ποντιακής διαλέκτου που προέρχονται από τα ομηρικά έπη. Και, ασφαλώς, πρώτες και καλύτερες εκείνες που μας δίνουν τις καταλήξεις σε χαρακτηριστικά ποντιακά επώνυμα, όπως τα σε -ίδης ή -ιάδης.

Πρβλ. «Πηλείδης = ο γιος του Πηλέα, δηλ. ο Αχιλλέας». Και «Λαερτιάδης = ο γιος του Λαέρτη, δηλ. ο Οδυσσεύς»!

Ομηρικές λέξεις στην Ποντιακή διάλεκτο

από *Ερανιστής*

Ομηρικές λέξεις στην Ποντιακή διάλεκτο

Του **Θωμά Σαββίδη**

Επίκουρου Καθηγητή του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

– Τα Ομηρικά έπη γράφτηκαν σε μια γλώσσα, η οποία βασίζεται στις δύο Αρχαίες Ελληνικές διαλέκτους, την Ιωνική και την Αιολική, τις οποίες ομιλούσαν κυρίως στη Μικρά Ασία. Η Ποντιακή διάλεκτος προέρχεται από την Αρχαία Ιωνική, λόγω κυρίως της καταγωγής των πρώτων αποίκων του Πόντου από την Ιωνική Μίλητο. Με την πάροδο του χρόνου και με την επίδραση γεωγραφικών, κλιματολογικών, ιστορικών, εθνολογικών κτλ. παραγόντων δημιουργήθηκαν εξελικτικά από την Ιωνική διάφορες διάλεκτοι, μία των οποίων είναι η Ποντιακή.

Προφορά της ποντιακής διαλέκτου

Συζητήσαμε για τον τρόπο προφοράς της ποντιακής, όπως αυτή αποτυπώνεται γραπτώς με σύμβολα στο μεταφρασμένο από τον Παύλο Κοτανίδη έπος της Οδύσσειας

Παρακάτω απεικονίζονται οι φθόγγοι που χρησιμοποίησε ο Άνθιμος Δ. Παπαδόπουλος για τη συγγραφή του Ιστορικού Λεξικού της Ποντιακής Διαλέκτου.

Το έντονο α προφέρεται μεταξύ ε+α όπως το Γερμανικό ä

Το έντονο ο προφέρεται μεταξύ ε+ο όπως το Γερμανικό ö

Το έντονο ζ προφέρεται όπως το Γαλλικό j

Το έντονο ξ προφέρεται όπως το Γερμανικό ksch

Το έντονο σ προφέρεται όπως το Γαλλικό ch

Το έντονο χ προφέρεται όπως το Γαλλικό ch

Το έντονο ψ προφέρεται όπως το Γερμανικό psch

Άλλο όμως να τ' ακούς!

Ήρθαμε σε επικοινωνία με τον Πολιτιστικό Σύλλογο Ποντίων Θρυλορίου Ροδόπης «Η Κερασούντα και το Γαρς» και την πρόεδρο του Συλλόγου κ. Χρύσα Μαυρίδου.

Η κ. Μαυρίδου ανέγνωσε με την ορθή προφορά τα αποσπάσματα που της δώσαμε από την *Οδύσσεια* στην ποντιακή διάλεκτο, και μας τα παρείχε σε αρχεία ήχου, προκειμένου να εξοικειωθούμε με την ορθή προφορά στις δικές μας δραματοποιήσεις.

Μερίμνησε επίσης για να δανειστούμε από τον Σύλλογο ποντιακές ενδυμασίες, ώστε να τις χρησιμοποιήσουμε για το δρώμενο που θα ετοιμάζαμε!

Μουσική επένδυση

Συζητήσαμε για τραγούδια που θα επένδυαν μουσικά το θεατρικό μας δρώμενο.

Αποφασίσαμε να εντάξουμε στην παράστασή μας και ποντιακούς χορούς.

Την πατρίδα μ' έχασα ~ Α.Βασιλειάδης & Γ. Κουρτίδης

Διανομή ρόλων

Στην ολομέλεια της ομάδας συναποφασίσαμε τον ρόλο που θα αναλάβει ο κάθε μαθητής και μοιράσαμε επίσης στους αφηγητές μας «ραψωδούς» τους στίχους που θα παρουσίαζαν στην ποντιακή διάλεκτο.

Και οι πρόβες ξεκίνησαν!

Ο «Όμηρος» μάς εισάγει στη διασκευασμένη μας ιστορία αναφορικά με τον νόστο του Οδυσσέα και την περιπέτεια της επιστροφής του στην Ιθάκη.

Η Καλυψώ αποχαιρετά τον Οδυσσέα

Οι Φαίακες ετοιμάζουν το καράβι για την επιστροφή του Οδυσσέα

Ο Οδυσσέας συναντά τον Τηλέμαχο

-Με ποιο καράβι, αγαπημένε μου πατέρα, ποιοι ναυτικοί
σ' έφεραν στην Ιθάκη, για ποια γενιά καμάρωναν;

Αναγνώριση Οδυσσέα - Πηνελόπης

Ο Όμηρος εξιστορεί το τέλος της περιπέτειας

Όλη η ομάδα – όλοι οι συντελεστές!

**4^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ
ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2023 - 2024**

**ΝΕΟΙ ΟΜΗΡΙΔΕΣ 2024
“Ο ΟΜΗΡΟΣ ΣΤΟΝ ΠΟΝΤΟ”**

Το τελικό βίντεο

Αφού ολοκληρώσαμε τις πρόβες, προβήκαμε και στη βιντεοσκόπηση του θεατρικού μας δρώμενου.

ΝΕΟΙ ΟΜΗΡΙΑΔΕΣ 2024
4ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ
ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2023 - 2024

Συμμετείχαν οι μαθητές:

Αβλαστημίδη Αικατερίνη
Αγγελίδης Βασίλειος-Παναγιώτης
Αναστασιάδης Κωνσταντίνος
Βαφειάδη Γεωργία
Βογιατζή Αικατερίνη
Βογιατζή Αλεξάνδρα
Καψάλη Δήμητρα
Μεχμέτ Αϊλίν
Γρίβα Ευαγγελία-Ιωάννα
Δεβετζή Μιχαηλία
Ζεϊμπεκίδη Ραφαηλία
Καμπαγεωργίου Μαρίνα

Υποβολή συμμετοχής στο φεστιβάλ των «Νέων Ομηρίδων»

Κι αφού ολοκληρώσαμε το υλικό μας, υποβάλαμε τη συμμετοχή μας στο φεστιβάλ δημιουργικής έκφρασης των «Νέων Ομηρίδων», που θα διεξαχθεί στη Χίο τον Σεπτέμβριο του 2024.

Φορείς διοργάνωσης του Φεστιβάλ:

- ✓ Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία ΕΘΟΣ (Εθιμομάθεια, Θεατρομάθεια, Ομηρομάθεια/Οικομάθεια, Σινεμάθεια) ΑΙΓΑΙΟΥ
- ✓ ΔΔΕ Χίου (Τομέας Σχολικών δραστηριοτήτων)

Αποτελέσματα

Διαπιστώσαμε τη στενή σχέση των αρχαίων ελληνικών με τις διαλέκτους και τη σύγχρονη ελληνική γλώσσα. Στην ουσία διαπιστώσαμε την αδιάσπαστη συνέχεια της γλώσσας μας.

Εξασκηθήκαμε στη ρυθμική ανάγνωση, στην κατανόηση του μετρικού λόγου στο ποντιακό ιδίωμα, που είχε στο συγκεκριμένο κείμενο ακριβώς το μέτρο των δημοτικών μας τραγουδιών, δηλαδή τον ιαμβικό δεκαπεντασύλλαβο στίχο.

Γνωρίσαμε τις ενδυμασίες του ποντιακού ελληνισμού, καθώς και έθιμα και παραδόσεις τους.

Αναπαραστήσαμε την ιστορία του νόστου του Οδυσσέα. Γίναμε μικροί ηθοποιοί, αναλάβαμε ρόλους, αποκτήσαμε βιωματική επαφή με το κείμενο.

Μας δίνεται η ευκαιρία να συμμετέχουμε σε ένα μεγάλο μαθητικό φεστιβάλ και να γνωρίσουμε το νησί της Χίου!

Συσχετισμοί με τη σύγχρονη ελληνική ιστορία και τη σύγχρονη πραγματικότητα

...οι οποίοι αναγκάζονται,
για διάφορους λόγους,
να βρεθούν μακριά
από την πατρίδα τους.

Διαπιστώσαμε, τέλος, πως η
μοίρα του Οδυσσέα δεν είναι
μια περίπτωση αποκλειστικά
προσωπική του, αλλά είναι
κοινή μοίρα των ανθρώπων
ανά τους αιώνες...

«Ο Όμηρος στον Πόντο!»

Συντελεστές του Προγράμματος

Συμμετέχοντες μαθητές

Αβλαστημίδα Αικατερίνη
Αγγελίδης Βασίλ.-Παναγ.
Αναστασιάδης Κωνσταντίνος
Βαφειάδη Γεωργία
Βογιατζή Αικατερίνη
Βογιατζή Αλεξάνδρα
Γρίβα Ευαγγελία-Ιωάννα
Δεβετζή Μιχαηλία
Ζείμπεκίδη Ραφαηλία
Καμπαγεωργίου Μαρίνα
Καψάλη Δήμητρα
Κούντα Σωτηρία

Μεχμέτ Αϊλίν
Πεττός Θεοφ.-Χρυσοβαλ.
Σαϊτογλου Αϊσενούρ
Συμεωνίδη Μελανία
Χαλήλ Χασάν Μπελινάι

Συντονιστές εκπαιδευτικοί

Παντελίδου Δανάη
Σαλπιγγίδου Άννα
Στρούμπας Γιάννης
Στυλινόπουλος Γιάννης